ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

ΜΙΚΡΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Οἱ κυνικοὶ φιλόσοφοι.

Ὁ περίφημος κυνικὸς φιλόσοφος Ἀντισθένης βλέποντας ὅτι δὲν ἐπήγαινε κανένας ν' ἀκούσῃ τὴ διδασκαλία του θύμωσε στὸ τέλος κι' αὐτὸς καὶ δὲν ἐδεχόταν κοντά του κανέναν. Ἀκόμα καὶ τὸ Διογένη, ὁ ὁποῖος τὸν ἀγαποῦσε πολὺ καὶ ἤθελε νὰ γίνῃ μαθητής του τὸν ἐκυνηγοῦσε μὲ τὸ ραβδί του καὶ μιὰ φορὰ μάλιστα τὸν ἐχτύπησε στὸ κεφάλι. Ὁ Διογένης ὅμως ἀκλόνητος στὴν ἀπόφασί του, τοῦ ἀπαντοῦσε στερεοτύπως :

— Χτύπα με ὅσο θέλεις. Στὸ τέλος θὰ πεισθῆς καὶ σὺ πὼς εἶνε ἀδύνατο νὰ βρῆς τόσο μεγάλο ραβδί, ὥστε νὰ μὲ ἀπομακρύνῃς ἀπὸ κοντά σου...

Ὁ γέρο—Ἀντισθένης βλέποντας τὴ μεγάλη ἐπιμονὴ τοῦ περιφήμου κυνικοῦ ἐδέχθηκε στὸ τέλος νὰ τὸν κάμῃ μαθητή του καὶ τὸν ἀγάπησε περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον.

***

Οἱ Σπαρτιᾶται καὶ ὁ περίπατος.

Εἶναι γνωστὴ ἀπ' τὴν ἱστορία ἡ αὐστηρότης τῆς νομοθεσίας στὴν ἀρχαία Σπάρτη, ὅπου δὲν ἐπιτρέπόταν νὸ χάνῃ κανεὶς τὸν καιρό του, γυρίζοντας ἄεργος ἐδῶ κ' ἐκεῖ.

Διηγοῦνται μάλιστα σχετικῶς πὼς ὅταν ἔμαθαν κάποτε οἱ ἔφοροι τῆς Σπάρτης ὅτι μερικοὶ στρατιῶται ἔκαναν τὸ βράδυ περίπατο κοντὰ στὸ φρούριο τῆς πόλεως, τοὺς ἔστειλαν μιὰ λακωνικὴ διαταγή : «**Μὴ περιπτεῖτε !...**»

Καὶ οἱ στρατιῶται διέκοψαν τοὺς περιπάτους των.

***

Τὰ κύπελλα τοῦ Ἀγαθοκλέους.

Ὁ τύραννος τῆς Σικελίας Ἀγαθοκλῆς κατήγετο ἀπὸ ταπεινὴ οἰκογένεια. Ὁ πατέρας του ἦταν κεραμιδᾶς. Γι' αὐτὸ ὅταν ἔγινε ἀργότερα τύραννος, ἀπάνω στὸ τραπέζι του συνήθιζε νὰ βάζῃ πήλινα κύπελλα κοντὰ στὰ χρυσᾶ. Δείχνοντάς τα δὲ ἔλεγε στοὺς νέους ὁμοτραπέζους του:

— Προτήτερα ἔφτιανα πήλινα κύπελλα μαζὺ μὲ τὸν πατέρα μου. Τώρα ἀξιώθηκα μὲ τὴν ἐξυπνάδα καὶ τὴν ἀνδρεία μου νὰ κατασκευάζω χρυσᾶ !..

ΤΑ ΚΕΡΔΗ ΤΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΕΝΑ ΔΩΡΟ ΠΟΙΗΤΙΚΟ

Στὴν Εὐρώπη καὶ στὴν Ἀμερικὴ οἱ συγγραφεῖς καὶ οἱ ποιηταί, οἱ ὀνομαστότεροι ἀπ' αὐτοὺς φυσικά, πληρώνονται βασιλικὰ γιὰ τὰ ἔργα τους. Ἔτσι ὁ περίφημος Ἄγγλος ποιητὴς καὶ διηγηματογράφος Ρίντγαρ Κίπλιγκ κερδίζει μυθώδη ποσὰ ἀπὸ τὴν πέννα του. Τὸ ἴδιο ὀκόμα συμβαίνει καὶ μὲ πολλοὺς γάλλους συγχρόνους ποιητὰς καὶ πεζογράφους, οἱ ὁποῖοι ζοῦν ἡγεμονικὰ ἀπὸ τὶς προσόδους τῶν ἔργων των.

Ἐκεῖνος ὅμως ποὺ ἔλαβε τὴ μεγαλείτερη ἀμοιβὴ ἐν σχέσει μὲ τὸ μέγεθος τοῦ ἔργου του ἦταν κάποιος ἀφανὴς Ἄγγλος ποιητὴς τοῦ περασμένου αἰῶνος, ὀνόματι Τζέϊμς Σμίθ. Ὁ Σμὶθ αὐτὸς, καθὼς περπατοῦσε μιὰ μέρα στοὺς δρόμους τοῦ Λονδίνου, συνάντησε τὸ γνωστό του ἐκδότη Στρέχαν, ὁ ὁποῖος ἔπασχε ἀπὸ ἀρθρίτιδα καὶ ἐπειδὴ ἦταν καὶ γέρος, μὲ δυσκολία ἔσερνε τὰ πόδια του. Συνομίλησαν γιὰ λίγο μαζὺ κι' ἔπειτα ἀπεχωρίστηκαν. Ὕστερα ἀπὸ δυὸ μέρες ὅμως ὁ ἐκδότης ἐλάβαινε ἀπὸ τὸ Σμὶθ ἕνα μικρὸ ποίημα, τὸ ὁποῖο σὲ πρόχειρη μετάφρασι ἔχει ὡς ἑξῆς :

Συγκεντρώνεις εἰς τὰ ὕψη,	***Ἂν τὰ πόδια σου βαρειὰ***
στὴ γερὴ σου κεφαλή,	***σοῦ τὰ κάρφωσε ἡ ἀρθρίτη,***
ὅση δύναμι ἔχει λείψῃ	***δὲν πειράζει θαρρετὰ,***
ἀπὸ τὸ ἄλλο σον κορμί.	***τράβα μὲ ψηλὰ τὴ μύτη !..***

Ὁ Στρέχαν τόσο πολὺ ἐνθουσιάστηκε ἀπ' αὐτὸ τὸ ὀκτάστιχο, ὥστε ἔσπευσε ἀμέσως νὰ τροποποιήσῃ τὴ διαθήκη του καὶ νὰ κληροδοτήσῃ 3.000 λίρες στὸν πανευτυχῆ Σμίθ !

ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ

ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Ἕνας δαιμόνιος Ἕλλην καλλιτέχνης

Μιὰ ἀπὸ τὶς πλέον ἐνδιαφέρουσες φυσιογνωμίες τῶν παλαιῶν Ἀθηνῶν εἶνε καὶ ὁ Σταμάτης Κλεάνθης, περὶ τοῦ ὁποίου ἐλάχιστα γνωρίζουμε. Ὁ τόπος τῆς καταγωγῆς τοῦ Κλεάνθη ἦταν ἡ Θεσσαλία ὅπου γεννήθηκε στὰ 1802. Ὅταν ἐμεγάλωσε κατετάγη μεταξὺ τῶν πρώτων στὸν Ἱερὸ Λόχο τοῦ Ὑψηλάντου καὶ κατὰ τὴ γνωστὴ καταστροφὴ τοῦ ἱερωϊκοῦ αὐτοῦ λόχου, ἔπεσε αἰχμάλωτος στὰ χέρια τῶν Τούρκων. Κατώρθωσε ὅμως σὲ λίγον καιρὸ νὰ δραπετεύσῃ καὶ κατέφυγε στὴ Γερμανία. Ἐκεῖ γιὰ νὰ ἐξοικονομήσῃ τὰ μέσα τῆς συντηρήσεώς του ἀναγκαζόταν νὰ ἐργάζεται, ἐνῶ συγχρόνως παρακολουθοῦσε στὸ Βερολῖνο μαθήματα ἀρχιτεκτονικῆς, μαζὺ μὲ τὸν τότε συμμαθητή του καὶ ἔπειτα ἀχώριστο φίλο του Ἐδουάρδο Σάουμπερτ. Ὁ νεαρὸς Ἕλλην μὲ τὴν ἐξυπνάδα του καὶ τὴν ἐπιμέλειά του κατώρθωσε νὰ προσελκύσῃ γρήγορα τὴν συμπάθεια καὶ τὴν ἐκτίμησι τῶν καθηγητῶν του, οἱ ὁποῖοι ἔβλεπαν ἀπὸ τότε σ' αὐτὸν μιὰ καλλιτεχνικὴ ἰδιοφυΐα. Μάλιστα κατὰ τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Βερολίνου ἔλαβε τὸ πρῶτο βραβεῖο ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσσίας, ὁ ὁποῖος τὸν συνεχάρη θερμότατα. Ὁ Κλεάνθης ὅμως μολονότι τοῦ ἀνοιγόταν εὐρύτατο μέλλον στὴ γερμανικὴ πρωτεύουσα ἐπροτίμησε νὰ κατεβῆ στὴν Ἑλλάδα, ἡ ὁποία τότε ἐκυβερνᾶτο ἀπὸ τὸν Καποδίστρια Γυρίζοντας στὴν πατρίδα του μαζὺ μὲ τὸν φίλο του Σάουμπερτ δὲν θέλησε νὰ ἐπιδιώξῃ καμμιὰ δημοσία θέσι, ἀλλὰ προσπαθοῦσε νὰ ἐξοικονομεῖται μὲ ἰδιωτικὲς ἐργασίες. Ὁ Κυβερνήτης ὅμως, μόλις ἔμαθε τὸν ἐρχομὸ τῶν δύο ἐπιφανῶν καλλιτεχνῶν ἦλθε σὲ συνεννοήσεις μαζύ τους καὶ τοὺς διώρισε ἀρχιτέκτονας τῆς Κυβερνήσεως μὲ μισθὸν 160 φοίνικας κατὰ μῆνα.

Ὅταν πρωτόγινε σκέψις νὰ μεταφερθῆ ἡ πρωτεύουσα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ἀπὸ τὸ Ναύπλιον στὰς Ἀθήνας, ὁ Καποδίστριας ἦλθε μαζὺ τους στὸ ἀρχαῖον Ἄστυ καὶ ἀνέβηκαν στὴν Ἀκρόπολι. Ἀπὸ κεῖ πάνω ἐξήτασε τὴν ἐρειπωμένη πόλι καὶ ἀνέθεσε σ' αὐτοὺς νὰ χαράξουν τὸ σχέδιο τῶν Νέων Ἀθηνῶν.

Στὰ 1832, ὁ Κλεάνθης, ἐγκατεστημένος πειὰ στὴν Ἀθήνα, ἐτέλεσε τοὺς γάμους του μὲ γνωστὴν Ἀτθίδα κόρην. Τὸ περίφημο ὅμως σχέδιό του γιὰ τὴν πρωτεύουσα δὲν ἐξετελέσθη ποτέ, γιατὶ οἱ διάφοροι πολιτικοὶ ποὺ κατελάμβανον τὴν ἀρχὴ ἀνέθεταν σὲ δικοὺς των ἀνθρώπους τὴν ἐργασία αὐτή.

Ὁ Κλεάνθης ὅμως ἄφησε ἀρκετὰ οἰκοδομήματα ποὺ δείχνουν τὸ καλλιτεχνικὸ του δαιμόνιο, ὅπως τὸ μέγαρο τῆς Κοντέσσας Θεοτόκη, τὰ ἀνάκτορα τῆς Δουκίσσης τῆς Πλακεντίας παρὰ τὸν Ἰλισσὸν καὶ τὸ μέγαρο τῆς ἰδίας στὴν Πεντέλη. Ἐπίσης αὐτὸς ἀνήγειρε καὶ τὸ οἴκημα στὸ ὁποῖο ἔγινε ἡ τελετὴ τῆς ἱδρύσεως τοῦ πρώτου Πανεπιστημίου μας καὶ ἐδιδάχθησαν τὰ πρῶτα μαθήματα οἱ πρῶτοι φοιτηταί. Τὸ οἴκημα αὐτὸ βρίσκεται κάτω ἀπ' τὴν Ἀκρόπολ καὶ λέγεται ἀκόμα σήμερα «Πανεπιστήμιο τοῦ Κλεάνθους».

Στὰ 1857 ὁ Κλεάνθης ἐνοικίασε τὰ μεταλλεῖα τῆς Πάρου γιὰ 90 χρόνια. Κατὰ τὴ δοκιμαστικὴ μάλιστα ἐργασία, λέγεται, ὅτι ἀνεκάλυψε ἐκεῖ μιὰ φλέβα ὡροιτάτου μαρμάρου. Ἀλλὰ ἐπειδὴ δὲν ἦταν πλασμένος γιὰ τέτοιες δουλειές, ἡ ἐπιχείρησί του ἐναυάγησε καὶ ὁ Κλεάνθης περιῆλθε σὲ μεγάλη οἰκονομικὴ δυσχέρεια.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω τίποτε ἄλλο δὲν εἶνε, δυστυχῶς, γνωστὸν γιὰ τὸν δαιμόνιον ἕλληνα καλλιτέχνη, ὁ ὁποῖος μποροῦσε νὰ δοξάσῃ τὸν τόπο μας, ἂν τὸν βοηθοῦσαν ἡ περιστάσεις καὶ οἱ κυβερνῆται.

***

Ἡ εὐσυνειδησία τοῦ Σπανδωνῆ.

Ὀλίγοι ἀπ' τοὺς Ἀθηναίους δημοσιογράφους ὑπῆρξαν τόσο εὐσυνείδητοι στὴν ἐργασία τους ὅσο ὁ μακαρίτης ὁ Σπανδωνῆς, γιὰ τὸν ὁποῖον διηγοῦνται σχετικῶς χαριτωμένα ἀνέκδοτα. Μιὰ ἀπὸ τὶς περιφημότερες δημοσιογραφικές του περιπέτειες εἶνε καὶ ἡ ἑξῆς :

Ὅταν ὁ Γριοκύπης περιώδευε κάποτε στὰ Βαλκάνια, ὁ Σπανδωνῆς, ὁ ὁποῖος ἐργαζόταν τότε στὴν ἀντιτριοκυπικὴ «Ἀκρόπολι», ἔλαβε ἀπὸ τὸ Γαβριηλίδη τὴν ἐντολὴ νὰ τὸν παρακολουθήσῃ στὸ ταξεῖδι του ἐξ ἀποστάσεως. Στὸ δρόμο ὁ Σπανδωνῆς ἐπληροφορήθη ἀπὸ τὶς Βουλγαρικὲς ἐφημερίδες, ὅτι ὁ Γριοκύπης ἐπρότεινε στὸν πρωθυπουργὸ τῆς Βουλγαρίας Σταμπούλωφ τὴ διανομὴ τῆς Μακεδονίας μεταξὺ τῶν δύο κρατῶν. Χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸ λοιπὸν κατευθύνθηκε ἀμέσως στὴ Σόφια γιὰ νὰ μάθῃ τὴν ἀλήθεια κι' ἐπειδὴ δὲν ἐβρῆκε ἐκεῖ τὸν Σαμπούλωφ, ἔφυγε τὴν ἴδια ὥρα γιὰ τὸ Σίστοβο, ὅπου ἔλπιζε νὰ τὸν ἀνταμώσῃ. Ὁ Βούλγαρος ὅμως πρωθυπουργὸς θέλοντας νὰ ἀποφύγῃ αὐτὴ τὴ συνέντευξι καὶ φοβούμενος ἐξ ἄλλου τὸν Ἕλληνα δημοσιογράφο, διέταξε νὰ τὸν θέσουν ὑπὸ ἀστυνομικὴ ἐπιτήρησι. Κι' ἔτσι ὁ Σπανδωνῆς πέρασε μιὰ ἀπὸ τὶς χειρότερες νύχτες τῆς ζωῆς του μέσα σ' ἕνα χάνι, ὑπὸ τὴ φρούρησι τῶν Βουλγάρων χωροφυλάκων, ἕως ὅτου ξημέρωσε καὶ μὲ χίλιες δυσκολίες πέρασε τὸ Δούναβι μὲ μιὰ βάρκα καὶ κατέφυγε στὴ Ρουμανία.

τόσο τέλεια, ὥστε οἱ μοναχοί, καρφωμένοι στὴ θέσι τους, τὸν ἄκουγαν ἀχόρταγα, πνιγμένοι ἀπὸ ἔκστασι. Ὅταν τοὺς περιέγραψε ὅλες τὶς παγίδες τοῦ διαβόλου, ὅλη τὴν ὠμορφιὰ τῆς ἁμαρτίας καὶ τὴν ἀκατανίκητη χάρι τῶν γυναικῶν, ὁ ἡγούμενος καταράστηκε τὸ Σατανᾶ, καὶ, ἀφήνοντας τοὺς ἄλλους μοναχοὺς ἄφωνους, κλείσθηκε στὸ κελλί του..

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωΐ, ὅταν βγῆκε πάλι ἀπ' τὸ κελλί του, δὲν εὑρῆκε οὔτε ἕναν καλόγερο στὸ μοναστῆρι !

Εἶχαν φύγει ὅλοι γιὰ τὴν πολιτεία, γοητευμένοι ἀπ' τὴν ἁμαρτία ποὺ τοὺς περιέγραψε τόσο ζωηρά, τόσο ὡραῖα, τόσο ὑπέροχα ..

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΤΣΕΧΟΦ